

241-302 Computer Engineering Lab II ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

Lab 3HB05 การใช้งานภาษาแอสเซมบลีและภาษาซีกับชิพพิว AVR

ผู้สอน ดร. ปัญญยศ ไชยกาฬ

1. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการเขียนโปรแกรมประยุกต์ใช้งานไมโครคอนโทรลเลอร์ AVR ด้วยภาษาแอสเซมบลีและภาษาซี
- เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้เทคนิคการดีบั๊กโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี และภาษาซีก่อนที่จะนำโปรแกรมลงทดสอบบนฮาร์ดแวร์จริง
- เพื่อให้นักศึกษาทำการทดลองต่อวงจรเชื่อมต่อกับบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ AVR และทดสอบการทำงานของโปรแกรมที่เขียนขึ้นบนฮาร์ดแวร์จริงได้

2. เป้าหมาย

- นักศึกษาสามารถนำโปรแกรมควบคุมชิพพิว AVR ที่เขียนขึ้นมาทำการคอมไพล์และอัปโหลดโปรแกรมลงบอร์ดทดลองได้
- นักศึกษาสามารถใช้โปรแกรม AVRStudio ในการดีบั๊กโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีและภาษาซีของชิพพิว AVR ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- นักศึกษาสามารถต่อวงจรเชื่อมต่อกับบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ AVR และทดสอบการทำงานของโปรแกรมบนฮาร์ดแวร์จริงได้

3. กำหนดส่งงานและวิธีการส่งงาน

- วิธีการตรวจ Checkpoint
  - ในCheckpoint 1 นั้นให้นักศึกษาทำ Checkpoint 1.1-1.3 ให้เสร็จก่อน แล้วจึงค่อยเรียกผู้คุมแลบตรวจทั้ง 3 ข้อย่อยในคราวเดียว
  - ใน Checkpoint 2 ให้ทำ Checkpoint 2.1 เสร็จแล้วจึงเรียกผู้คุมแลบตรวจ จากนั้นจึงทำ Checkpoint 2.2-2.3 ให้เสร็จแล้วจึงเรียกผู้คุมแลบมาตรวจ
- การส่ง Logbook
ให้ส่งหลังจากทำแลบ 3HB08 เสร็จแล้ว
- การส่งคำถามท้ายการทดลอง
ให้ส่งใน LMS ภายในวันที่อาจารย์ประกาศ (จะแจ้งให้ทราบในวันทำแลบ)
- การสอบ
กำหนดสอบ หลังจากทำแลบเสร็จแล้ว 2 สัปดาห์ (จะแจ้งวันเวลาสอบให้ทราบในภายหลัง)

4. การให้สัดส่วนคะแนน

คะแนนของการทดลองนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- Checkpoint	30	%
- Logbook	15	%
- คำถามท้ายการทดลอง	15	%
- สอบปฏิบัติการ	40	%

5. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง

- สายไฟแข็งสำหรับต่อทดลองวงจรบน Breadboard	20 เส้น
- ชุดทดลองดิจิทัล (Logic Trainer)	1 ชุด
- สาย USB	1 เส้น
- บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ AVR รุ่น Diecimila ATmega32	1 บอร์ด
- แอลอีดีแบบ 7 เซกเมนต์ชนิด Common Cathode	1 ตัว
- ดิปลสวิทช์ 8 บิต	1 ตัว
- ตัวต้านทาน 220 โอห์ม	8 ตัว
- ตัวต้านทาน 10 กิโลโอห์ม	8 ตัว

6. แนะนำชิพ AVR

ไมโครคอนโทรลเลอร์ เป็นหน่วยประมวลผลขนาดเล็ก ซึ่งรวมเอาความสามารถของไมโครโปรเซสเซอร์กับอุปกรณ์เชื่อมต่อภายนอก เช่น หน่วยความจำ อุปกรณ์อินพุตเอาต์พุต วงจรกำเนิดสัญญาณนาฬิกา เข้ามารวมอยู่ภายในไอซีชิพเพียงตัวเดียว ส่งผลให้ระบบควบคุมซึ่งใช้ไมโครคอนโทรลเลอร์เป็นหน่วยประมวลผลมีขนาดของวงจรควบคุมเล็กและสะดวกต่อการใช้งาน

แม้ว่าระบบไมโครคอนโทรลเลอร์จะมีหลายๆ อุปกรณ์อยู่ในไอซีชิพตัวเดียว แต่ก็มีขีดความสามารถจำกัด เมื่อเทียบกับระบบซึ่งใช้ไมโครโปรเซสเซอร์ ยกตัวอย่างเช่น หน่วยความจำ จะมีให้ใช้เพียงไม่มากนัก ดังนั้นระบบไมโครคอนโทรลเลอร์จะเหมาะสมสำหรับการควบคุมงานที่ไม่ซับซ้อนและต้องการความสามารถในการประมวลผลที่ไม่สูงมากนัก ยกตัวอย่างเช่นในระบบ Embedded system หรือระบบสมองกลฝังตัว เช่น เครื่องซักผ้า เตาอบไมโครเวฟ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น

สถาปัตยกรรมของไมโครคอนโทรลเลอร์ที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบันมีให้เลือกใช้งานมากมายหลายตัว ยกตัวอย่างเช่น

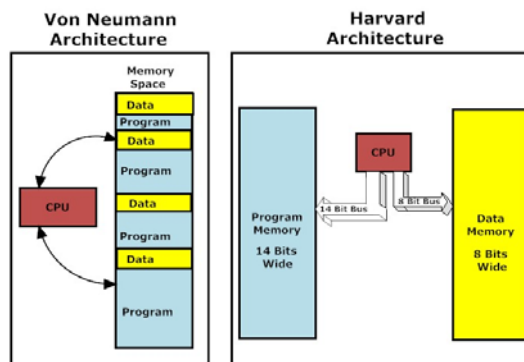
- MCS-51 (8-bit) ออกแบบโดย intel
- MCS-96 (16-bit) ออกแบบโดย intel
- PIC ออกแบบโดย Microchip Technology
- AVR ออกแบบโดย Atmel
- ARM ออกแบบโดย ARM Holdings
- 68HC11 ออกแบบโดย Motorola
- Rabbit 2000 ออกแบบโดย Rabbit Semiconductor

ในอดีต ไมโครคอนโทรลเลอร์ที่นิยมใช้งานกันคือตระกูล MCS-51 แต่ในปัจจุบันความต้องการความสามารถในการประมวลผลมีเพิ่มขึ้น ทำให้มีสถาปัตยกรรมอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเริ่มได้รับความนิยมในการใช้งานขึ้นมาแทนในแลบนี้อาจจะสอนให้นักศึกษาได้เรียนรู้สถาปัตยกรรม AVR เนื่องจากมีประสิทธิภาพที่สูง และมีราคาถูกกว่าสถาปัตยกรรมอื่นในราคาใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีข้อดีคือมี ฟรีแวร์หลายตัวให้ใช้งานสำหรับพัฒนาระบบได้ทั้งภาษาระดับต่ำคือภาษาแอสเซมบลีและภาษาระดับสูงเช่น ภาษาซี เป็นต้น

สถาปัตยกรรมของ AVR แบ่งออกเป็น 2 ตระกูลคือ

- 8-bit AVR
- 32-bit AVR

ในแลบนี้อาจจะกล่าวถึงสถาปัตยกรรมของ AVR ขนาด 8 บิตเท่านั้น โดยในสถาปัตยกรรม AVR ออกแบบโดย ATMEAL เป็นซีพียูแบบ RISC (Reduced Instruction Set Computer) มีสถาปัตยกรรมการต่อหน่วยความจำแบบ Harvard ซึ่งแยกหน่วยความจำโปรแกรมและหน่วยความจำข้อมูลออกจากกันโดยเด็ดขาด ดังแสดงในรูปที่ 1.1 โดยใช้หน่วยความจำแบบ Flash สำหรับเป็นหน่วยความจำโปรแกรม และใช้หน่วยความจำแบบ SRAM สำหรับหน่วยความจำข้อมูล และนอกจากนี้ยังมีหน่วยความจำแบบ EEPROM ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลเอาไว้ได้โดยไม่ต้องมีไฟเลี้ยงอีกด้วย

รูปที่ 1.1 เปรียบเทียบการจัดการหน่วยความจำของสถาปัตยกรรมแบบ Von-Neumann และ Harvard

จากรูปที่ 1.1 จะเห็นว่าโปรเซสเซอร์ที่ใช้สถาปัตยกรรมแบบ Harvard จะแยกหน่วยความจำสำหรับเก็บข้อมูลออกจากโปรแกรมอย่างชัดเจน สถาปัตยกรรม AVR และ MCS-51 จะใช้รูปแบบนี้ในการจัดการหน่วยความจำ ส่วนสถาปัตยกรรมแบบ Von-neumann การตัดสินใจว่าจะเก็บโปรแกรมหรือข้อมูลจะแบ่งเก็บอย่างไรจะทำได้ยากขึ้น โดยขึ้นอยู่กับโปรแกรมเมอร์ หรืออาจจะเป็นระบบปฏิบัติการเป็นผู้ดำเนินการให้

ลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรม AVR คือ คำสั่งส่วนใหญ่สามารถทำงานได้เสร็จภายใน 1 clock cycle ตัวซีพียู AVR ขนาด 8 บิตจะแบ่งออกเป็นประเภทการใช้งานได้ 5 กลุ่ม ได้แก่

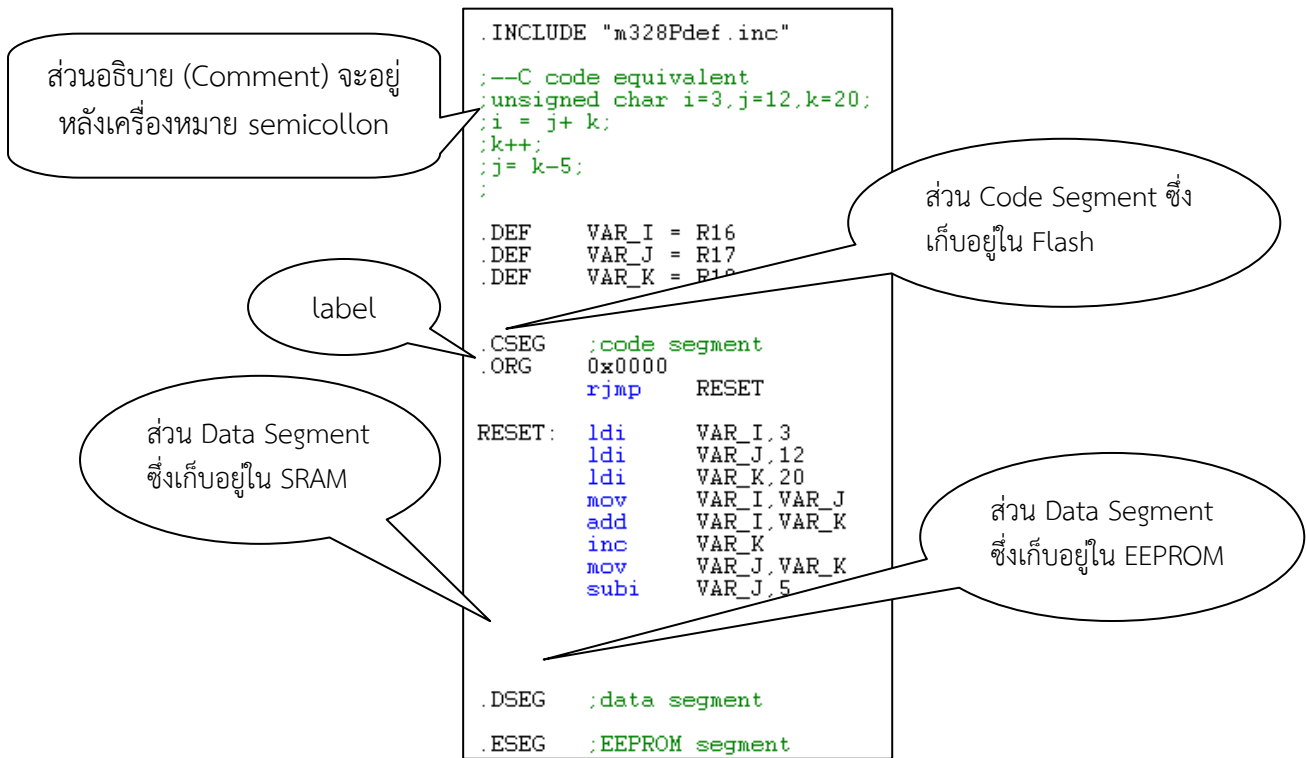
- tinyAVR เป็นชิพในรุ่นเล็ก ซึ่งต้องการความเล็กกะทัดรัดของวงจร โดยเหมาะกับระบบควบคุมขนาดเล็กๆ ที่ต้องการหน่วยความจำและวงจรสนับสนุนไม่มากนัก ชิปในรุ่นนี้จะมีราคาถูกกว่ากลุ่มอื่น
- megaAVR จะมีชื่ออีกอย่างว่า ATmega โดยมีวงจรสนับสนุนภายในเพิ่มเติมตลอดจนเพิ่มขนาดของหน่วยความจำให้ใช้งานมากกว่าตระกูล Tiny เหมาะกับงานควบคุมทั่วไป
- XMEGA เพิ่มความละเอียดของวงจร A/D จากปกติมีความละเอียด 10 บิตในรุ่นเล็กกว่าเป็น 12 บิต และวงจร DMA controller ซึ่งช่วยลดภาระของชิพในการควบคุมการรับส่งข้อมูลระหว่างอุปกรณ์ I/O กับหน่วยความจำ
- FPALIC (AVR core with FPGA) สำหรับงานที่ต้องการควบคุมที่ต้องการความยืดหยุ่นในขั้นตอนการออกแบบและพัฒนา โดยผู้ออกแบบสามารถออกแบบวงจรในระดับฮาร์ดแวร์เพิ่มเติมด้วยภาษาบรรยายฮาร์ดแวร์ (HDL: Hardware Description Language) เช่น ภาษา VHDL หรือ ภาษา Verilog และให้วงจรที่ออกแบบทำงานร่วมกับชิพ AVR core
- Application Specific AVR เป็นชิพที่ออกแบบมาโดยเพิ่มวงจรควบคุมเฉพาะด้านเข้าไปซึ่งไม่พบในชิพในกลุ่มอื่นๆ เช่นวงจร USB controller หรือวงจร CAN bus เป็นต้น

ชิพ AVR มีให้เลือกใช้งานหลายเบอร์ แต่ละเบอร์จะมีขนาด ราคา ความสามารถ และขนาดหน่วยความจำตลอดจนถึงวงจรสนับสนุนภายในที่แตกต่างกันออกไป ในหัวข้อแลบ ปี 3 เทอม 2 นี้ จะเลือกใช้ชิพรุ่น ATmega32-16PU ให้นักศึกษาใช้เป็นหลัก ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

- หน่วยความจำโปรแกรมแบบ FLASH ขนาด 32 กิโลไบต์
- หน่วยความจำข้อมูลแบบ SRAM ขนาด 2 กิโลไบต์
- หน่วยความจำข้อมูลแบบ EEPROM ขนาด 1 กิโลไบต์
- สนับสนุนการเชื่อมต่อแบบ I²C bus
- พอร์ตอินพุตเอาต์พุตจำนวน 4 พอร์ต (พอร์ตละ 8 บิต รวม 32 บิต)
- วงจรสื่อสารอนุกรม
- วงจรนับ/จับเวลาขนาด 8 บิต จำนวน 2 ตัว และขนาด 16 บิตจำนวน 1 ตัว
- สนับสนุนช่องสัญญาณสำหรับสร้าง Pulse Width Modulation (PWM) จำนวน 6 ช่องสัญญาณ
- วงจรแปลงอนาลอกเป็นดิจิตอลขนาด 10 บิตในตัวจำนวน 8 ช่อง
- ความถี่ใช้งานสูงสุด 16 MHz

รูปที่ 1.2 ชิป AVR ATmega32 แบบตัวถัง PDIP ขนาด 40 ขา

รูปที่ 1.3 โครงสร้างภาษาแอสเซมบลีของสถาปัตยกรรม AVR

6.1 แนะนำภาษาแอสเซมบลีของ AVR

โครงสร้างภาษาแอสเซมบลีของ AVR แสดงให้เห็นดังรูปที่ 1.1 ซึ่งจะเห็นว่ามีแตกต่างจากภาษาแอสเซมบลีของสถาปัตยกรรมอื่นๆ ไม่มากนัก ในการเขียนโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี เราจะต้องทำการใช้ชุดคำสั่งของซีพียูในการเข้าถึงหน่วยความจำและข้อมูลในรีจิสเตอร์โดยตรง ส่งผลให้ภาษาแอสเซมบลีมีความยุ่งยากในการใช้งานมากกว่าระดับสูงทั่วไป อย่างไรก็ตาม ภาษาแอสเซมบลีมีข้อดีที่ภาษาอื่นตรงที่ขนาดของโปรแกรมมีขนาดเล็กมาก และมีความเร็วในการทำงานที่สูงกว่าภาษาอื่นๆ การเรียนรู้ภาษาแอสเซมบลีช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าใจการทำงานของไมโครโพรเซสเซอร์ได้เป็นอย่างดี การเข้าใจภาษาแอสเซมบลีจะช่วยให้นักศึกษาสามารถที่จะดีบั๊ก (Debug) เพื่อทำการตรวจสอบการทำงานของโปรแกรมในกรณีที่โปรแกรมที่เขียนขึ้นด้วยภาษาระดับสูงมีปัญหาได้ สำหรับรายละเอียดเชิงลึกในการเขียนโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีขอให้นักศึกษาได้ศึกษาจากเอกสาร AVR Assembler User Guide ในเอกสารเล่มนี้จะทำการยกตัวอย่างการเขียนภาษาแอสเซมบลีอย่างง่ายเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำซีพียูไปประยุกต์ใช้งานระดับสูงขึ้นไปในอนาคต

การเขียนโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี จะต้องทำการเข้าถึงรีจิสเตอร์ของซีพียูโดยตรง ซีพียู AVR มีรีจิสเตอร์ใช้งานทั่วไปจำนวน 32 ตัวคือ R0-R31 ในการเขียนโปรแกรม แนะนำให้นักศึกษาใช้งานรีจิสเตอร์ตั้งแต่ R16 เป็นต้นไป นอกจากนี้ รีจิสเตอร์ R26-R31 ยังสามารถนำมาทำเป็นรีจิสเตอร์ขนาด 16 บิต ได้จำนวน 3 ตัวคือ รีจิสเตอร์ X, Y และ Z รูปที่ 1.4 และ 1.5 แสดงชุดคำสั่งของสถาปัตยกรรม AVR

Mnemonics	Operands	Description	Operation	Flags	#Clocks
ARITHMETIC AND LOGIC INSTRUCTIONS					
ADD	Rd, Rr	Add two Registers	$Rd \leftarrow Rd + Rr$	Z,C,N,V,H	1
ADC	Rd, Rr	Add with Carry two Registers	$Rd \leftarrow Rd + Rr + C$	Z,C,N,V,H	1
ADIW	RdI, K	Add Immediate to Word	$Rdh:Rdl \leftarrow Rdh:Rdl + K$	Z,C,N,V,S	2
SUB	Rd, Rr	Subtract two Registers	$Rd \leftarrow Rd - Rr$	Z,C,N,V,H	1
SUBI	Rd, K	Subtract Constant from Register	$Rd \leftarrow Rd - K$	Z,C,N,V,H	1
SBC	Rd, Rr	Subtract with Carry two Registers	$Rd \leftarrow Rd - Rr - C$	Z,C,N,V,H	1
SBCI	Rd, K	Subtract with Carry Constant from Reg.	$Rd \leftarrow Rd - K - C$	Z,C,N,V,H	1
SBIW	RdI, K	Subtract Immediate from Word	$Rdh:Rdl \leftarrow Rdh:Rdl - K$	Z,C,N,V,S	2
AND	Rd, Rr	Logical AND Registers	$Rd \leftarrow Rd \bullet Rr$	Z,N,V	1
ANDI	Rd, K	Logical AND Register and Constant	$Rd \leftarrow Rd \bullet K$	Z,N,V	1
OR	Rd, Rr	Logical OR Registers	$Rd \leftarrow Rd \vee Rr$	Z,N,V	1
ORI	Rd, K	Logical OR Register and Constant	$Rd \leftarrow Rd \vee K$	Z,N,V	1
EOR	Rd, Rr	Exclusive OR Registers	$Rd \leftarrow Rd \oplus Rr$	Z,N,V	1
COM	Rd	One's Complement	$Rd \leftarrow 0xFF - Rd$	Z,C,N,V	1
NEG	Rd	Two's Complement	$Rd \leftarrow 0x00 - Rd$	Z,C,N,V,H	1
SBR	Rd, K	Set Bit(s) in Register	$Rd \leftarrow Rd \vee K$	Z,N,V	1
CBR	Rd, K	Clear Bit(s) in Register	$Rd \leftarrow Rd \bullet (0xFF - K)$	Z,N,V	1
INC	Rd	Increment	$Rd \leftarrow Rd + 1$	Z,N,V	1
DEC	Rd	Decrement	$Rd \leftarrow Rd - 1$	Z,N,V	1
TST	Rd	Test for Zero or Minus	$Rd \leftarrow Rd \bullet Rd$	Z,N,V	1
CLR	Rd	Clear Register	$Rd \leftarrow Rd \oplus Rd$	Z,N,V	1
SER	Rd	Set Register	$Rd \leftarrow 0xFF$	None	1
MUL	Rd, Rr	Multiply Unsigned	$R1:R0 \leftarrow Rd \times Rr$	Z,C	2
MULS	Rd, Rr	Multiply Signed	$R1:R0 \leftarrow Rd \times Rr$	Z,C	2
MULSU	Rd, Rr	Multiply Signed with Unsigned	$R1:R0 \leftarrow Rd \times Rr$	Z,C	2
FMUL	Rd, Rr	Fractional Multiply Unsigned	$R1:R0 \leftarrow (Rd \times Rr) \ll 1$	Z,C	2
FMULS	Rd, Rr	Fractional Multiply Signed	$R1:R0 \leftarrow (Rd \times Rr) \ll 1$	Z,C	2
FMULSU	Rd, Rr	Fractional Multiply Signed with Unsigned	$R1:R0 \leftarrow (Rd \times Rr) \ll 1$	Z,C	2
BRANCH INSTRUCTIONS					
RJMP	k	Relative Jump	$PC \leftarrow PC + k + 1$	None	2
IJMP		Indirect Jump to (Z)	$PC \leftarrow Z$	None	2
JMP ⁽¹⁾	k	Direct Jump	$PC \leftarrow k$	None	3
RCALL	k	Relative Subroutine Call	$PC \leftarrow PC + k + 1$	None	3
ICALL		Indirect Call to (Z)	$PC \leftarrow Z$	None	3
CALL ⁽¹⁾	k	Direct Subroutine Call	$PC \leftarrow k$	None	4
RET		Subroutine Return	$PC \leftarrow \text{STACK}$	None	4
RETI		Interrupt Return	$PC \leftarrow \text{STACK}$	I	4
CPSE	Rd, Rr	Compare, Skip if Equal	if $(Rd = Rr)$ $PC \leftarrow PC + 2$ or 3	None	1/2/3
CP	Rd, Rr	Compare	$Rd - Rr$	Z, N, V, C, H	1
CPC	Rd, Rr	Compare with Carry	$Rd - Rr - C$	Z, N, V, C, H	1
CPI	Rd, K	Compare Register with Immediate	$Rd - K$	Z, N, V, C, H	1
SBRC	Rr, b	Skip if Bit in Register Cleared	if $(Rr(b)=0)$ $PC \leftarrow PC + 2$ or 3	None	1/2/3
SBRS	Rr, b	Skip if Bit in Register is Set	if $(Rr(b)=1)$ $PC \leftarrow PC + 2$ or 3	None	1/2/3
SBIC	P, b	Skip if Bit in I/O Register Cleared	if $(P(b)=0)$ $PC \leftarrow PC + 2$ or 3	None	1/2/3
SBIS	P, b	Skip if Bit in I/O Register is Set	if $(P(b)=1)$ $PC \leftarrow PC + 2$ or 3	None	1/2/3
BRBS	s, k	Branch if Status Flag Set	if $(SREG(s) = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRBC	s, k	Branch if Status Flag Cleared	if $(SREG(s) = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BREQ	k	Branch if Equal	if $(Z = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRNE	k	Branch if Not Equal	if $(Z = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRCS	k	Branch if Carry Set	if $(C = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRCC	k	Branch if Carry Cleared	if $(C = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRSH	k	Branch if Same or Higher	if $(C = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRLO	k	Branch if Lower	if $(C = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRMI	k	Branch if Minus	if $(N = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRPL	k	Branch if Plus	if $(N = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRGE	k	Branch if Greater or Equal, Signed	if $(N \oplus V = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRLT	k	Branch if Less Than Zero, Signed	if $(N \oplus V = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRHS	k	Branch if Half Carry Flag Set	if $(H = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRHC	k	Branch if Half Carry Flag Cleared	if $(H = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRTS	k	Branch if T Flag Set	if $(T = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRTC	k	Branch if T Flag Cleared	if $(T = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRVS	k	Branch if Overflow Flag is Set	if $(V = 1)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2
BRVC	k	Branch if Overflow Flag is Cleared	if $(V = 0)$ then $PC \leftarrow PC + k + 1$	None	1/2

รูปที่ 1.4 ชุดคำสั่งของ AVR

Mnemonics	Operands	Description	Operation	Flags	#Clocks
BRIE	k	Branch if Interrupt Enabled	if (I = 1) then PC ← PC + k + 1	None	1/2
BRID	k	Branch if Interrupt Disabled	if (I = 0) then PC ← PC + k + 1	None	1/2
BIT AND BIT-TEST INSTRUCTIONS					
SBI	P,b	Set Bit in I/O Register	I/O(P,b) ← 1	None	2
CBI	P,b	Clear Bit in I/O Register	I/O(P,b) ← 0	None	2
LSL	Rd	Logical Shift Left	Rd(n+1) ← Rd(n), Rd(0) ← 0	Z,C,N,V	1
LSR	Rd	Logical Shift Right	Rd(n) ← Rd(n+1), Rd(7) ← 0	Z,C,N,V	1
ROL	Rd	Rotate Left Through Carry	Rd(0) ← C, Rd(n+1) ← Rd(n), C ← Rd(7)	Z,C,N,V	1
ROR	Rd	Rotate Right Through Carry	Rd(7) ← C, Rd(n) ← Rd(n+1), C ← Rd(0)	Z,C,N,V	1
ASR	Rd	Arithmetic Shift Right	Rd(n) ← Rd(n+1), n=0...6	Z,C,N,V	1
SWAP	Rd	Swap Nibbles	Rd(3...0) ← Rd(7...4), Rd(7...4) ← Rd(3...0)	None	1
BSET	s	Flag Set	SREG(s) ← 1	SREG(s)	1
BCLR	s	Flag Clear	SREG(s) ← 0	SREG(s)	1
BST	Rr, b	Bit Store from Register to T	T ← Rr(b)	T	1
BLD	Rd, b	Bit load from T to Register	Rd(b) ← T	None	1
SEC		Set Carry	C ← 1	C	1
CLC		Clear Carry	C ← 0	C	1
SEN		Set Negative Flag	N ← 1	N	1
CLN		Clear Negative Flag	N ← 0	N	1
SEZ		Set Zero Flag	Z ← 1	Z	1
CLZ		Clear Zero Flag	Z ← 0	Z	1
SEI		Global Interrupt Enable	I ← 1	I	1
CLI		Global Interrupt Disable	I ← 0	I	1
SES		Set Signed Test Flag	S ← 1	S	1
CLS		Clear Signed Test Flag	S ← 0	S	1
SEV		Set Twos Complement Overflow.	V ← 1	V	1
CLV		Clear Twos Complement Overflow	V ← 0	V	1
SET		Set T in SREG	T ← 1	T	1
CLT		Clear T in SREG	T ← 0	T	1
SEH		Set Half Carry Flag in SREG	H ← 1	H	1
CLH		Clear Half Carry Flag in SREG	H ← 0	H	1
DATA TRANSFER INSTRUCTIONS					
MOV	Rd, Rr	Move Between Registers	Rd ← Rr	None	1
MOVW	Rd, Rr	Copy Register Word	Rd+1:Rd ← Rr+1:Rr	None	1
LDI	Rd, K	Load Immediate	Rd ← K	None	1
LD	Rd, X	Load Indirect	Rd ← (X)	None	2
LD	Rd, X+	Load Indirect and Post-Inc.	Rd ← (X), X ← X + 1	None	2
LD	Rd, -X	Load Indirect and Pre-Dec.	X ← X - 1, Rd ← (X)	None	2
LD	Rd, Y	Load Indirect	Rd ← (Y)	None	2
LD	Rd, Y+	Load Indirect and Post-Inc.	Rd ← (Y), Y ← Y + 1	None	2
LD	Rd, -Y	Load Indirect and Pre-Dec.	Y ← Y - 1, Rd ← (Y)	None	2
LDD	Rd,Y+q	Load Indirect with Displacement	Rd ← (Y + q)	None	2
LD	Rd, Z	Load Indirect	Rd ← (Z)	None	2
LD	Rd, Z+	Load Indirect and Post-Inc.	Rd ← (Z), Z ← Z+1	None	2
LD	Rd, -Z	Load Indirect and Pre-Dec.	Z ← Z - 1, Rd ← (Z)	None	2
LDD	Rd, Z+q	Load Indirect with Displacement	Rd ← (Z + q)	None	2
LDS	Rd, k	Load Direct from SRAM	Rd ← (k)	None	2
ST	X, Rr	Store Indirect	(X) ← Rr	None	2
ST	X+, Rr	Store Indirect and Post-Inc.	(X) ← Rr, X ← X + 1	None	2
ST	-X, Rr	Store Indirect and Pre-Dec.	X ← X - 1, (X) ← Rr	None	2
ST	Y, Rr	Store Indirect	(Y) ← Rr	None	2
ST	Y+, Rr	Store Indirect and Post-Inc.	(Y) ← Rr, Y ← Y + 1	None	2
ST	-Y, Rr	Store Indirect and Pre-Dec.	Y ← Y - 1, (Y) ← Rr	None	2
STD	Y+q,Rr	Store Indirect with Displacement	(Y + q) ← Rr	None	2
ST	Z, Rr	Store Indirect	(Z) ← Rr	None	2
ST	Z+, Rr	Store Indirect and Post-Inc.	(Z) ← Rr, Z ← Z + 1	None	2
ST	-Z, Rr	Store Indirect and Pre-Dec.	Z ← Z - 1, (Z) ← Rr	None	2
STD	Z+q,Rr	Store Indirect with Displacement	(Z + q) ← Rr	None	2
STS	k, Rr	Store Direct to SRAM	(k) ← Rr	None	2
LPM		Load Program Memory	R0 ← (Z)	None	3
LPM	Rd, Z	Load Program Memory	Rd ← (Z)	None	3
LPM	Rd, Z+	Load Program Memory and Post-Inc	Rd ← (Z), Z ← Z+1	None	3
SPM		Store Program Memory	(Z) ← R1:R0	None	-
IN	Rd, P	In Port	Rd ← P	None	1
OUT	P, Rr	Out Port	P ← Rr	None	1
PUSH	Rr	Push Register on Stack	STACK ← Rr	None	2

รูปที่ 1.5 ชุดคำสั่งของ AVR (ต่อ)

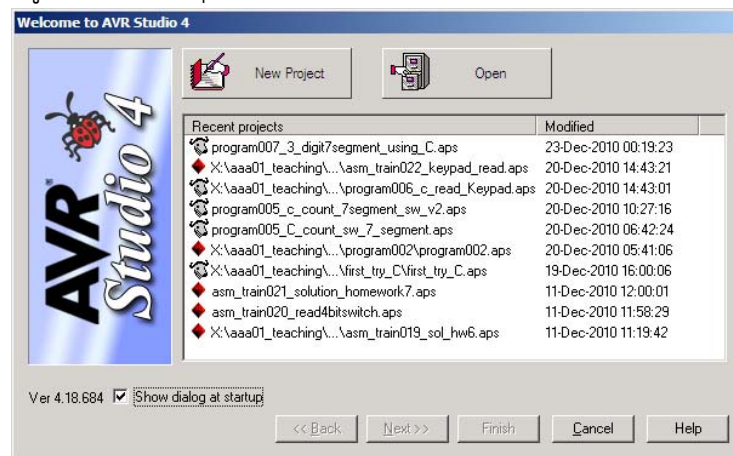
6.2 แนะนำซอฟต์แวร์ AVRStudio

โปรแกรม AVRStudio เป็นซอฟต์แวร์ที่พัฒนาโดย ATMEAL ซึ่งแจกจ่ายให้ใช้งานได้ฟรี ซึ่งใช้เป็นสภาพแวดล้อมในการพัฒนาโปรแกรมด้วยภาษาแอสเซมบลีหรือภาษาซีก็ได้ ในฉบับนี้จะยกตัวอย่างการใช้ซอฟต์แวร์ AVRStudio ในการพัฒนาโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี และภาษาซี

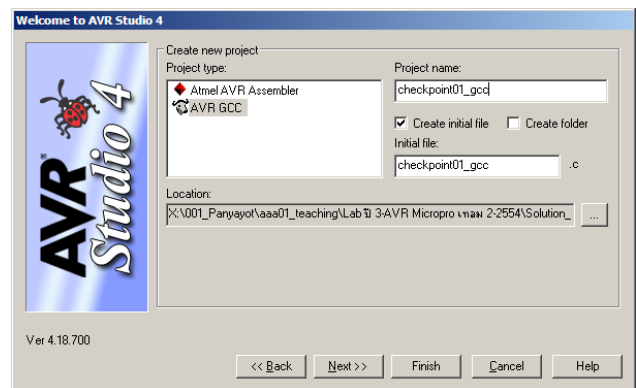
เรียกใช้งานโปรแกรมจาก Start menu->All Programs->ATmel AVR Tools->AVR Studio 4

โปรแกรมจะแสดงหน้าต่าง ดังรูป ให้เลือกกดปุ่ม New Project

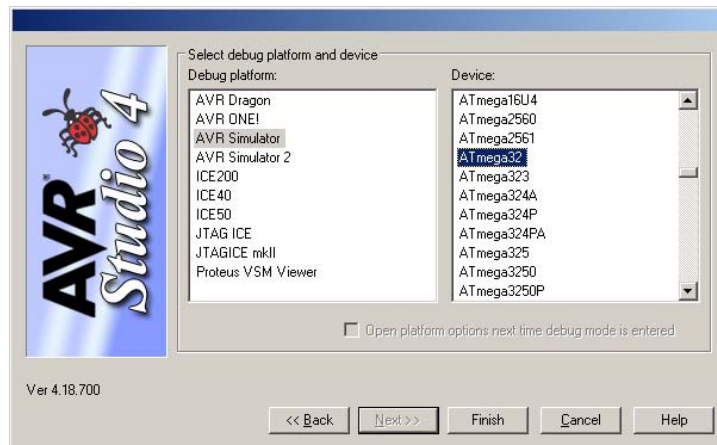

เลือกสร้างโปรเจกต์ด้วยภาษาแอสเซมบลีดังรูปซ้ายมือ หรือเลือกพัฒนาโปรเจกต์ด้วยภาษาซีดังรูปด้านขวามือ โดยป้อนชื่อโปรเจกต์ลงไป

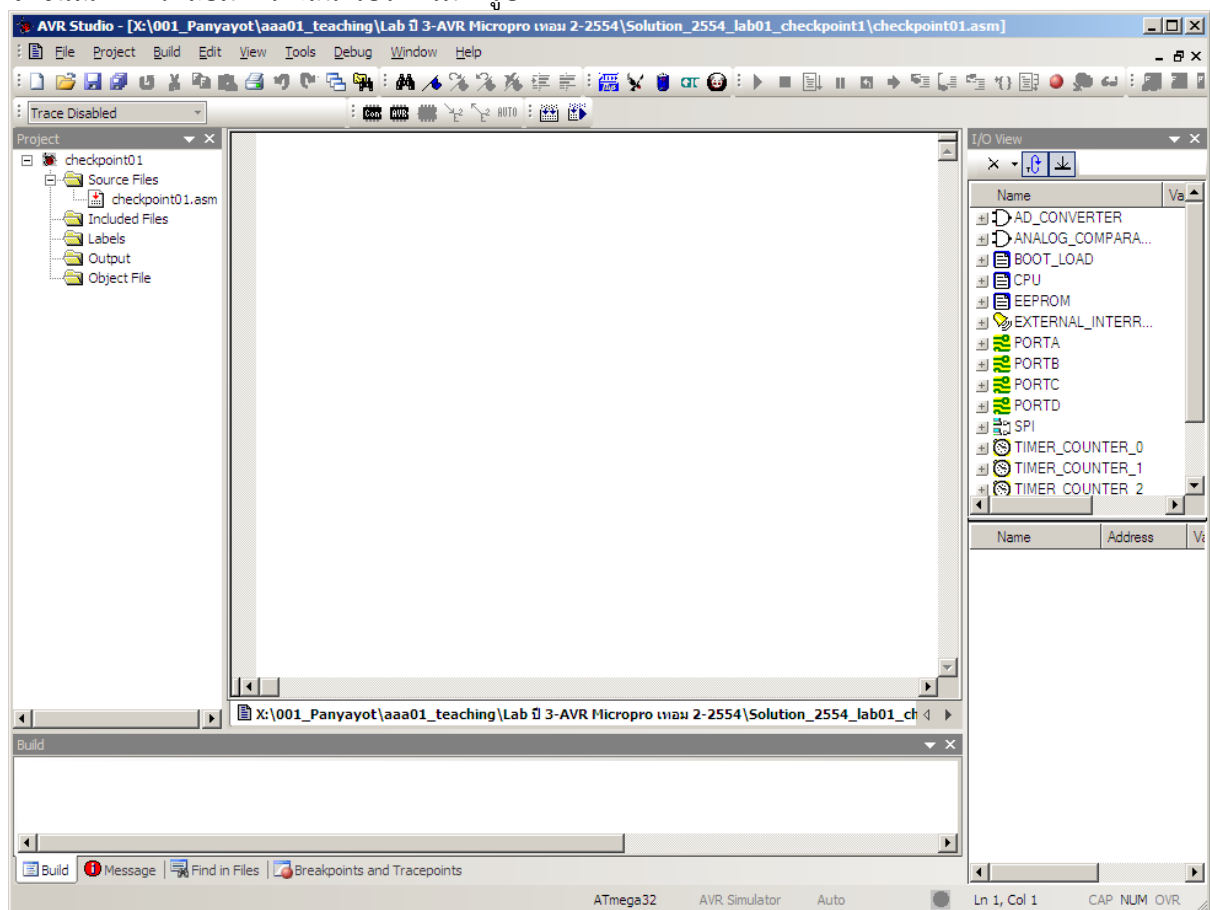

เลือกซีพียูรุ่น ATmega32 และสภาพแวดล้อม AVR Simulator จากนั้นกดปุ่ม Finish

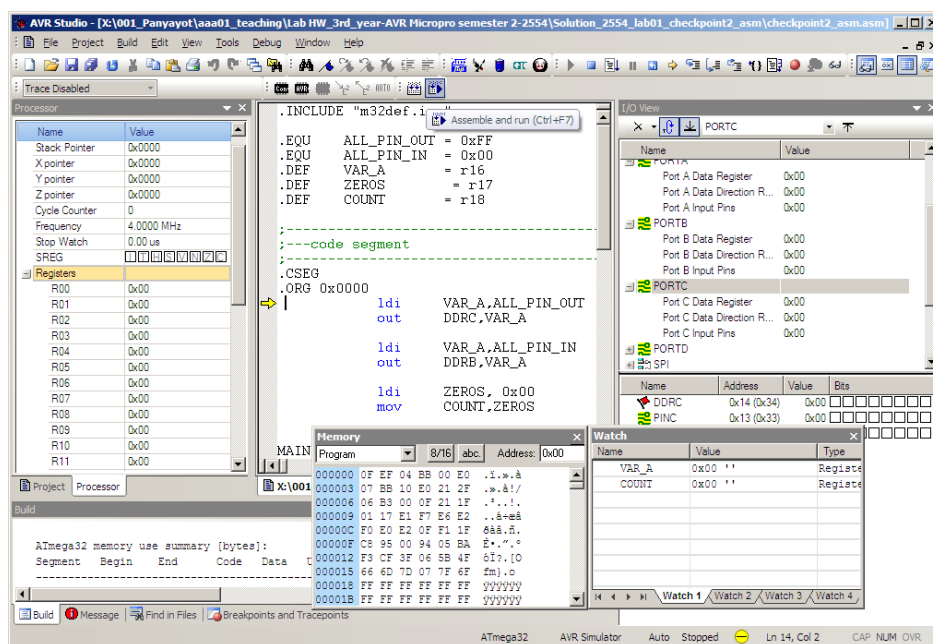
จะขึ้นสภาพแวดล้อมการพัฒนาโปรแกรมดังรูป

6.3 การใช้โปรแกรม AVRStudio ในการดีบั๊กโปรแกรมภาษาแอสเซมบลี

การดีบั๊กโปรแกรม เป็นขั้นตอนสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาซอฟต์แวร์ หากอัลกอริทึมที่ต้องการเขียนมีความซับซ้อน อาจทำให้การทำงานของโปรแกรมออกมาไม่ได้อย่างที่เราคาดหวังไว้ในตอนเริ่มแรก ขั้นตอนการดีบั๊กจะช่วยให้เราสามารถที่จะไล่การทำงานของโปรแกรมในแต่ละส่วน เพื่อที่จะค้นหาส่วนที่ผิดพลาดในโปรแกรมได้ง่ายขึ้น ในการดีบั๊กโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีนั้น โปรแกรม AVRStudio ช่วยให้เราสามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงของรีจิสเตอร์ได้ทีละคำสั่ง ผู้ทดสอบโปรแกรมสามารถที่จะทดลองป้อนค่าอินพุตพอร์ตให้โปรแกรมเพื่อที่จะดูการตอบสนองของซีพียูในการรันโปรแกรมแต่ละคำสั่งได้ ขั้นตอนการดีบั๊กโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีด้วย AVRStudio มีดังนี้

- เข้าเมนู Debug เลือก Start Debugging โปรแกรม AVRStudio จะทำการเลื่อนรีจิสเตอร์ Program Counter มาชี้ที่คำสั่งแรกเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเอกซ์คิวต์คำสั่ง ผู้พัฒนาโปรแกรมสามารถที่จะสั่งให้ซีพียูเอกซ์คิวต์ทีละคำสั่งด้วยการกดปุ่ม F10
- ด้านซ้ายของโปรแกรม จะแสดงค่าในรีจิสเตอร์ R0-R31 รีจิสเตอร์ X, Y, Z และรีจิสเตอร์ Stack pointer รวมทั้ง Status Register ซึ่งผู้พัฒนาโปรแกรมสามารถตรวจสอบการเปลี่ยนของค่าในรีจิสเตอร์ดังกล่าวได้ทีละคำสั่ง ดังรูปที่ 1.6
- ด้านขวาของโปรแกรมแสดงค่าใน Peripheral ต่างๆ ของซีพียูไม่ว่าจะเป็น วงจรพอร์ตขนาน วงจรนับ/จับเวลา วงจรแปลงค่าสัญญาณอนาล็อกเป็นดิจิตอล และวงจรอื่นๆ ซึ่งผู้พัฒนาโปรแกรมสามารถที่จะทดลองป้อนค่าให้กับตัว Peripheral ต่างๆ เพื่อตรวจสอบการตอบสนองของซีพียูที่จะรันคำสั่งสำหรับนำค่าจาก Peripheral เหล่านี้มาใช้งาน
- ผู้พัฒนาโปรแกรมสามารถตรวจสอบข้อมูลในหน่วยความจำโปรแกรม หน่วยความจำข้อมูลได้ด้วยการเลือกเมนู View>Memory
- ผู้พัฒนาโปรแกรมสามารถตรวจสอบข้อมูลในตัวแปรที่ตั้งเอาไว้ได้ ด้วยการเลือกเมนู View>Watch ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้พัฒนาสามารถ Add ตัวแปรที่ต้องการติดตามค่าสถานะไว้ใน Watch Window ได้ ดังรูปที่ 1.6

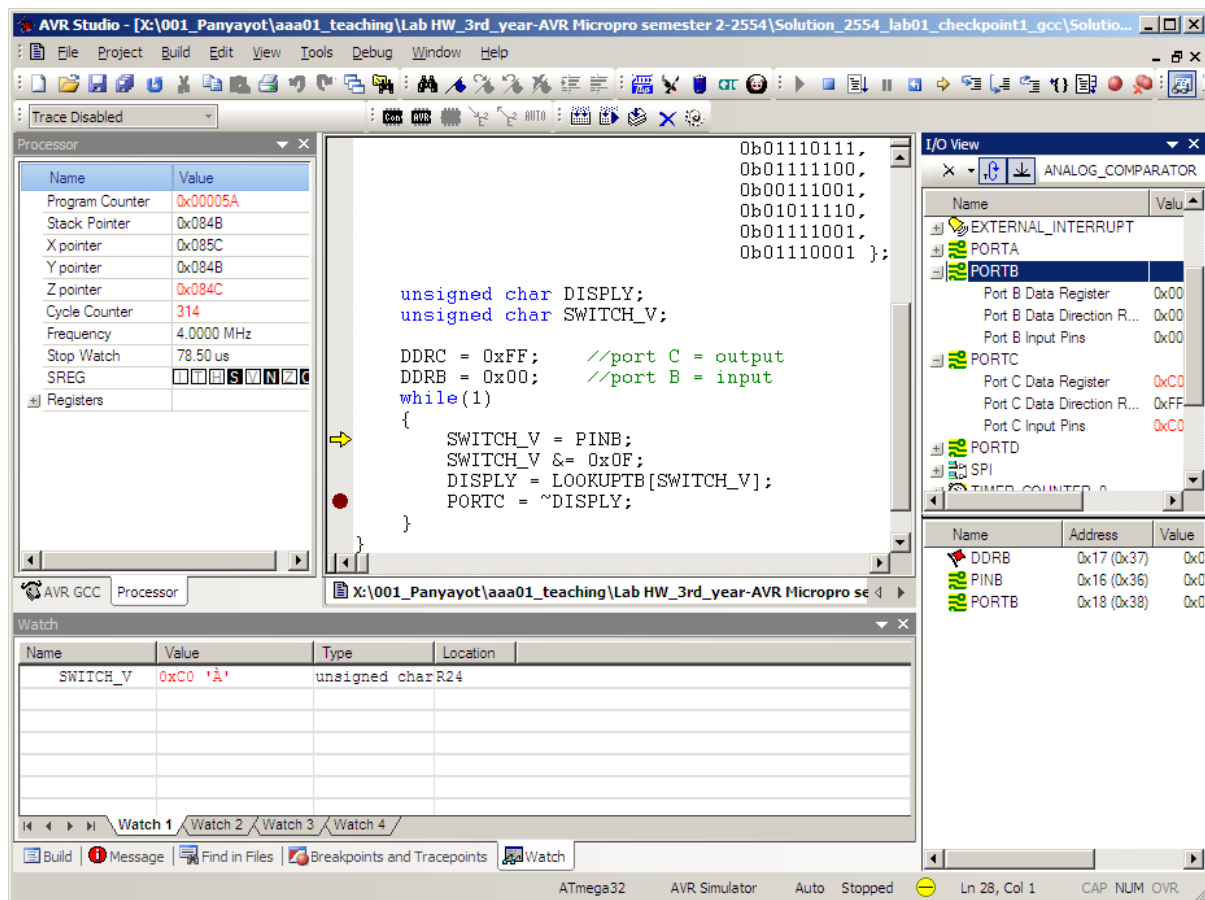

รูปที่ 1.6 หน้าจอการดีบั๊กโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีของ AVRStudio

6.4 การใช้โปรแกรม AVRStudio ในการดีบั๊กโปรแกรมภาษาซี

การดีบั๊กโปรแกรมภาษาซีของซอฟต์แวร์ AVRStudio จะคล้ายกับการดีบั๊กโปรแกรมภาษาซีทั่วไปซึ่ง นักศึกษาค้นเคยอยู่แล้วบนคอมพิวเตอร์ของเครื่อง PC ไม่ว่าจะเป็นซอฟต์แวร์ SDCC หรือ Microsoft Visual C++ หรือคอมพิวเตอร์ตัวอื่นๆ โดยผู้เขียนโปรแกรมสามารถที่จะติดตามการทำงานของโปรแกรมได้ครั้งละ 1 คำสั่ง ขั้นตอนการดีบั๊กโปรแกรมภาษาซีด้วย AVRStudio มีดังนี้

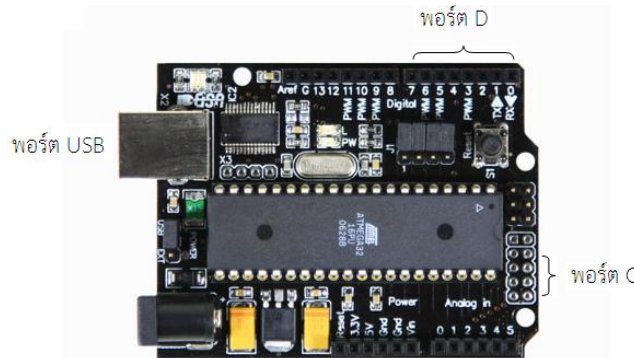
- เข้าเมนู Debug เลือก Start Debugging โปรแกรม AVRStudio จะทำการเลื่อน Program Counter มาชี้ที่คำสั่งแรกเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเอกซิทคิวด์คำสั่ง ผู้พัฒนาโปรแกรมสามารถที่จะสั่งให้ซีพียูเอกซิทคิวด์ทีละคำสั่งด้วยการกดปุ่ม F10
- ผู้ดีบั๊กโปรแกรมสามารถที่จะเข้าไปดูการทำงานของคำสั่งในฟังก์ชันย่อยได้ด้วยการเลือกเมนู Debug>Step into หรือกดปุ่ม F11
- หากผู้ดีบั๊กโปรแกรมไม่ต้องการเข้าไปดูรายละเอียดการทำงานของฟังก์ชันย่อยก็สามารถที่จะเลือกเมนู Debug>Step Over หรือกดปุ่ม F10 เพื่อข้ามการทำงานในส่วนย่อยของรายละเอียดของฟังก์ชันย่อยนั้นได้

รูปที่ 1.7 หน้าจอการดีบั๊กโปรแกรมภาษาซีของ AVRStudio

6.5 บอร์ด Diecimila ATmega32

เป็นบอร์ดทดลองซึ่งนักศึกษาจะต้องใช้ในการทำแล็บฮาร์ดแวร์ทั้ง 4 แล็บในภาคการศึกษานี้ ตัวบอร์ดมีไอซี FT232 ทำหน้าที่จำลองพอร์ตอนุกรมชนิด RS-232 ขึ้นมาบนบัสยูเอสบีช่วยให้ผู้ใช้สามารถติดต่อกับบอร์ดผ่านบัสยูเอสบีได้ ซีพียูบนบอร์ดคือ ATmega32 ซึ่งเป็นไอซีตัวถัง DIP ขนาด 40 ขา ประกอบด้วยพอร์ตใช้งาน ดังแสดงให้เห็นในรูปที่ 1.8

รูปที่ 1.8 บอร์ด Diecimila ATmega32

6.6 การใช้โปรแกรม Arduino ในการอัปโหลดโปรแกรมลงบนบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ AVR

เมื่อผู้พัฒนาโปรแกรมทำการทดสอบความถูกต้องของอัลกอริทึมที่ออกแบบเสร็จแล้วก็ต้องทำการอัปโหลดไฟล์ภาษาเครื่องที่ได้ลงสู่ตัวไมโครคอนโทรลเลอร์ซึ่งในการทดลองนี้จะใช้โปรแกรม Arduino ซึ่งมีความสามารถในการคอมไพล์ซอร์สโค้ดภาษาซีรวมอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม ตัวโปรแกรม Arduino ยังไม่มีขีดความสามารถในการดีบั๊กโปรแกรม ดังนั้น ขั้นตอนการพัฒนาซอฟต์แวร์จึงต้องใช้งานควบคู่กับโปรแกรม AVRStudio ซึ่งได้กล่าวถึงในหัวข้อที่ผ่านมา ในการอัปโหลดโปรแกรมลงบนบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ด้วยโปรแกรม Arduino มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ต่อสาย USB เชื่อมระหว่างเครื่อง PC กับบอร์ด Diecimila ATmega32
- เปิดโปรแกรม Arduino Version 022 ขึ้นมา
- เลือกเมนู Tools>Board>ArduinoMega32 เพื่อตั้งค่าชนิดของบอร์ดให้ตรงกับฮาร์ดแวร์ที่ใช้ในการทดลอง
- ก๊อปปี้ซอร์สโค้ดภาษาซีซึ่งได้ทดสอบความถูกต้องในการทำงานด้วย AVRStudio เสร็จเรียบร้อยแล้วมา Paste ลงในโปรแกรม Arduino
- สั่ง Save และทำการคอมไพล์
- เลือกคำสั่ง Upload to I/O Board ตัวซอฟต์แวร์ Arduino จะทำการอัปโหลดภาษาเครื่องที่ได้จากการคอมไพล์ลงสู่บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์

7. ข้อมูลสำหรับการลงปฏิบัติการ

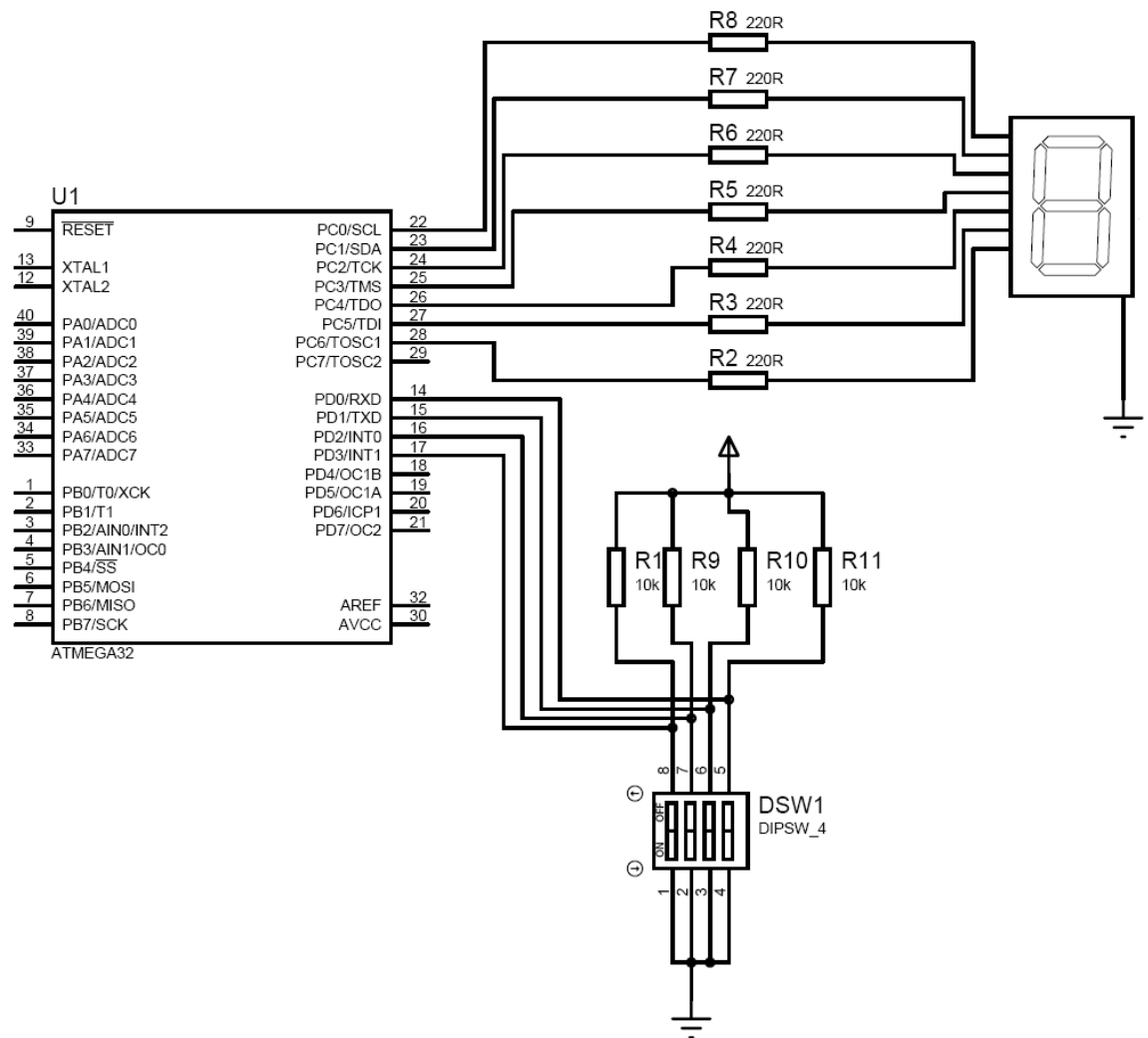
ให้นักศึกษาศึกษาข้อมูลการเขียนโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีและภาษาซี ตลอดจนข้อมูลรายละเอียดของสถาปัตยกรรม AVR จากเอกสารต่อไปนี้เพิ่มเติมก่อนที่จะมาทำการทดลองในห้องปฏิบัติการ ซึ่งสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้จาก LMS

- Atmel Corporation, “AVR assembler user guide,”
ดาวน์โหลดได้ที่ <http://lms.psu.ac.th/mod/resource/view.php?id=66518>
- Atmel Corporation, AVR Datasheet: ATmega series,
ดาวน์โหลดได้ที่ <http://lms.psu.ac.th/mod/resource/view.php?id=66519>
- Lam Phung, “Getting started with C Programming for the ATMEL AVR Microcontroller,”
ดาวน์โหลดได้ที่ <http://lms.psu.ac.th/mod/resource/view.php?id=72018>

8. การทดลอง

8.1 ทดลองเขียนโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีเพื่ออ่านค่าจากสวิทช์แสดงผลทาง 7-segment LED

จากวงจรในรูปที่ 1.9 จะเห็นว่าชิพ ATMEGA32 เชื่อมต่อกับแอลอีดีแบบ 7 เซกเมนต์ทางพอร์ต C และ เชื่อมต่อกับดิปสวิทช์จำนวน 4 ตัวกับสวิตช์กลางของพอร์ต B โปรแกรมในรูปที่ 1.10 เป็นโค้ดภาษาแอสเซมบลีซึ่งทำหน้าที่สั่งการให้ชิพ AVR ทำการอ่านค่าจากดิปสวิทช์ จากนั้นทำการกรอง 4 บิตบนที่ไม่ใช้ทิ้งไปและทำการแปลงค่าไบนารีที่ได้ ซึ่งมีค่า 0-15 ไปแสดงผลทางแอลอีดี 7 เซกเมนต์ค่า 0-F ให้นักศึกษาเขียนโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีดังกล่าวลงในซอฟต์แวร์ AVR Studio จากนั้นใช้คำสั่ง Build เพื่อแปลงภาษาแอสเซมบลีให้เป็นภาษาเครื่องของ AVR ซึ่งจะได้ไฟล์เอาต์พุตนามสกุล .HEX

รูปที่ 1.9 วงจรอ่านค่าสวิตช์ออกแสดงผลทางแอลอีดี 7 เซกเมนต์

```

.INCLUDE "m32def.inc"

.EQU    ALL_PIN_OUT = 0xFF
.EQU    ALL_PIN_IN  = 0x00
.DEF    VAR_A       = r16
.DEF    TMP         = r17

;-----
;---code segment
;-----
.CSEG
.ORG 0x0000

        ldi    VAR_A,ALL_PIN_OUT
        out    DDRC,VAR_A

        ldi    VAR_A,ALL_PIN_IN
        out    DDRD,VAR_A

        ldi    TMP, 0x00

MAIN:    ;---read 4 switches from PORT D
        in     VAR_A,PIND
        andi   VAR_A,0x0F

        ;---convert using look-up table
        ldi    ZL, low(TB_7SEGMENT*2)
        ldi    ZH, high(TB_7SEGMENT*2)

        add    ZL,VAR_A
        adc    ZH,TMP
        lpm

        out    PORTC,r0
        rjmp   MAIN

;-----
;---TABLE for 7-segment display
;-----
TB_7SEGMENT:
        ;      hgfedcba      hgfedcba
        .DB 0b00111111, 0b00000110      ;0 and 1      --a--
        .DB 0b01011011, 0b01001111      ;2 and 3      f      b
        .DB 0b01100110, 0b01101101      ;4 and 5      --g--
        .DB 0b01111101, 0b00000111      ;6 and 7      e      c
        .DB 0b01111111, 0b01101111      ;8 and 9      --d--
        .DB 0b01110111, 0b01111100      ;A and B
        .DB 0b00111001, 0b01011110      ;C and D
        .DB 0b01111001, 0b01110001      ;E and F

;-----
;---data segment
;-----
.DSEG
    
```

รูปที่ 1.10 โปรแกรมภาษาแอสเซมบลีสำหรับอ่านค่าจากสวิทช์แสดงผลทาง 7-segment LED

8.2 ทดลองเขียนโปรแกรมภาษาซีเพื่ออ่านค่าจากสวิทช์แสดงผลทาง 7-segment LED

โปรแกรมในรูปที่ 1.11 เป็นโค้ดภาษาซีซึ่งทำหน้าที่สั่งการให้ชิพยูนิต AVR ทำการอ่านค่าจากดิปสวิทช์ จากนั้นทำการกรอง 4 บิตบนที่ไม่ใช้ทิ้งไปและทำการแปลงค่าไบนารีที่ได้ ซึ่งมีค่า 0-15 ไปแสดงผลทางแอลอีดี 7 เซกเมนต์ค่า 0-F ซึ่งจะเห็นว่าโปรแกรมภาษาซีดังกล่าวมีหน้าที่การทำงานเหมือนกันกับโค้ดภาษาแอสเซมบลีซึ่งแสดงในรูปที่ 1.10 ให้นักศึกษาเขียนโปรแกรมภาษาซีดังกล่าวลงในซอฟต์แวร์ AVR Studio จากนั้นใช้คำสั่ง Build เพื่อแปลงซอร์สโค้ดภาษาซีให้เป็นภาษาเครื่องของ AVR ซึ่งจะได้ไฟล์เฮดเดอร์นามสกุล .HEX ต่อจากนั้นให้ทำการใช้โปรแกรม Arduino ทำการอัปโหลดโปรแกรมลงบนบอร์ด Diecimila ซึ่งเชื่อมต่อกับวงจรสวิทช์และแอลอีดี 7 เซกเมนต์ดังรูปที่ 1.8


```

#include <avr/io.h>
int main(void)
{
    unsigned char LOOKUPTB[] = { 0b00111111,
                                  0b00000110,
                                  0b01011011,
                                  0b01001111,
                                  0b01100110,
                                  0b01101101,
                                  0b01111101,
                                  0b00000111,
                                  0b01111111,
                                  0b01101111,
                                  0b01110111,
                                  0b01111100,
                                  0b00111001,
                                  0b01011110,
                                  0b01111001,
                                  0b01110001 };

    unsigned char DISPLY;
    unsigned char SWITCH_V;

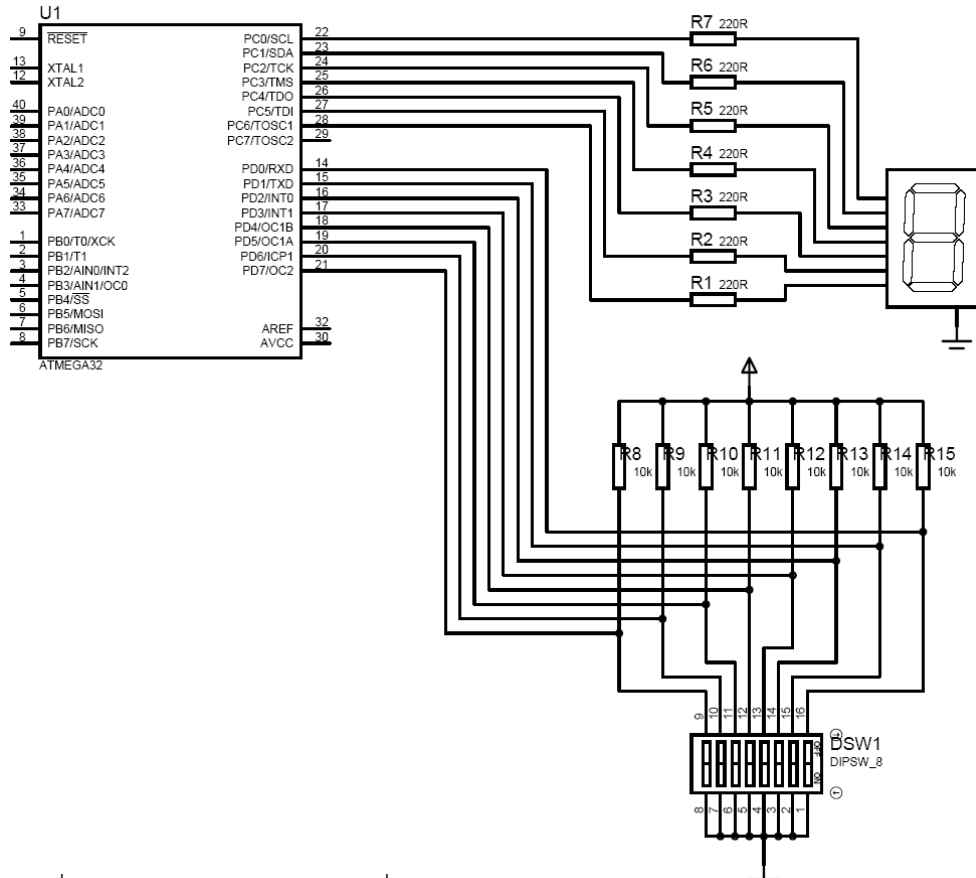
    DDRC = 0xFF;    //port C = output
    DDRD = 0x00;    //port D = input
    while(1)
    {
        SWITCH_V = PIND;
        SWITCH_V &= 0x0F;
        DISPLY = LOOKUPTB[SWITCH_V];
        PORTC = DISPLY;
    }
}
    
```

รูปที่ 1.11 โค้ดภาษาซีสำหรับอ่านค่าจากสวิตช์แสดงผลทาง 7-segment LED

Checkpoint 1	ลายเซ็นผู้คุมแลบ	วัน-เดือน-ปี
#checkpoint1.1 ขนาดของไฟล์นามสกุล .HEX ที่ได้จากต้นฉบับภาษาแอสเซมบลี		
.....	.....	.....
#checkpoint1.2 ขนาดของไฟล์นามสกุล .HEX ที่ได้จากต้นฉบับภาษาซี		
.....	.....	.....
#checkpoint1.3 ต่อบอร์ด Dip-Switch และ 7-Segment LED เข้ากับบอร์ด ไมโครคอนโทรลเลอร์ดังรูปที่ 1.9 พร้อมทั้งบันทึกโปรแกรมที่ได้จากการคอมไพล์โค้ด ภาษาซีในรูป 1.11 ลงบนบอร์ด ทดลองปรับดิปสวิตช์ และสังเกตผลลัพธ์การ ประมวลผลที่ 7-Segment LED		
.....	.....	.....

8.3 ทดลองเขียนโปรแกรมภาษาซีเพื่อนับลอจิกต่ำจากดิปสวิทช์

จากวงจรในรูปที่ 1.12 จะเขียนโปรแกรมด้วยภาษาแอสเซมบลีและภาษาซีเพื่อที่จะทำการนับจำนวนลอจิกต่ำซึ่งอ่านได้จากดิปสวิทช์ที่ต่ออยู่กับพอร์ต D ออกแสดงผลบนแอลอีดี 7 เซกเมนต์ซึ่งต่ออยู่กับพอร์ต C ให้ใช้โปรแกรม AVRStudio ทำการดีบั๊กโปรแกรมจนแน่ใจว่าผลลัพธ์การทำงานถูกต้อง จากนั้นจึงนำโปรแกรมเวอร์ชันภาษาซีมาคอมไพล์ด้วยโปรแกรม Arduino 022 แล้วทำการอัปโหลดโปรแกรมลงบนบอร์ด Diecimila ซึ่งเชื่อมต่อกับวงจรสวิทช์และแอลอีดี 7 เซกเมนต์จริง

รูปที่ 1.12 วงจรนับจำนวนลอจิกต่ำจากดิปสวิทช์ออกแสดงผลทางแอลอีดี 7 เซกเมนต์

Checkpoint 2	ลายเซ็นผู้คุมแล็บ	วัน-เดือน-ปี
#checkpoint2.1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถดีบั๊กโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีด้วยซอฟต์แวร์ AVRStudio ได้ ..... #checkpoint2.2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถดีบั๊กโปรแกรมภาษาซีด้วยซอฟต์แวร์ AVRStudio ได้ ..... #checkpoint2.3 ต่อวงจร Dip-Switch และ 7-Segment LED เข้ากับบอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์ดังรูปที่ 1.12 พร้อมทั้งบันทึกโปรแกรมที่ได้จากการคอมไพล์โค้ดภาษาซีที่ได้ใน checkpoint 2.2 ลงบนบอร์ด ทดลองปรับดิปสวิทช์ และสังเกตผลลัพธ์การประมวลผลที่ 7-Segment LED		

9. คำถามท้ายการทดลอง

- ให้นักศึกษาใช้คำสั่ง Disassembler ในโปรแกรม AVRStudio เพื่อดูภาษาแอสเซมบลีที่ได้จากการแปลงโปรแกรมภาษาซีในรูปแบบที่ 1.11 แล้วเปรียบเทียบกับภาษาแอสเซมบลีที่เขียนขึ้นในรูปแบบที่ 1.10 จงวิเคราะห์ความแตกต่างของโค้ดภาษาแอสเซมบลีทั้งสอง และสรุปเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการเขียนโปรแกรมด้วยภาษาแอสเซมบลีและภาษาซี
- จงเขียนออกแบบวงจรพร้อมทั้งเขียนโปรแกรมภาษาแอสเซมบลีและภาษาซีของ AVR เพื่อทำการอ่านค่าจากดิปสวิทช์ 4 ตัว และแสดงผลค่าตัวเลขที่อ่านจากสวิทช์ออกสู่แอลอีดี 7 เซกเมนต์ 2 หลัก โดยกำหนดให้ค่า 4 บิตที่อ่านจากสวิทช์เป็นตัวเลขจำนวนเต็มแบบมีเครื่องหมาย การทำงานของโปรแกรมจะแสดงผลตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 การแสดงผลของแอลอีดีเมื่อมีอินพุตสภาวะต่างๆ

อินพุตที่อ่านจากสวิทช์	ค่าที่แสดงผลบนแอลอีดี 7 เซกเมนต์จำนวน 2 หลัก
0000	00
0001	01
0010	02
0011	03
0100	04
0101	05
0110	06
0111	07
1000	08
1001	09
1010	10
1011	11
1100	12
1101	13
1110	14
1111	15

10. เอกสารอ้างอิง

- ปัญญยศ ไชยกาฬ, 2553, เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 241-210 สถาปัตยกรรมไมโครโพรเซสเซอร์และภาษาแอสเซมบลี. <http://lms.psu.ac.th/course/view.php?id=2999>
  - Steven F. Barrett, Daniel J. Pack, “Atmel AVR microcontroller primer: programming and interfacing,” Morgan and Claypool, 2008.
  - Richard H. Barnett, Larry O’Cull, Sarah Cox, “Embedded C programming and the Atmel AVR,” Thomson Delmar Learning, 2006.
-